

Aan het college van Gedeputeerde Staten
Via de mail:
windenergie@provincie-utrecht.nl

Zeist, 3 april 2023

Onderwerp
ontwerp notitie Reikwijdte en Detailniveau

Dank voor de geboden mogelijkheid een inbreng en een reactie te geven op de ontwerp notitie Reikwijdte en Detailniveau.

Ter inleiding

Ons aandachtsveld is het authentieke landschap tussen de gemeenten Utrecht, De Bilt, Zeist, Bunnik en Utrechtse Heuvelrug. Het gebied staat bekend als de Kromme Rijncorridor. Met zijn verscheidenheid aan bodemsoorten en kwelwater is het een cruciale en ontbrekende schakel om de natuur en biodiversiteit tussen drie NNN-gebieden (Langbroekerwetering, Utrechtse Heuvelrug en Vechtplassengebied) te herstellen. De Kromme Rijn is als inundatierivier een belangrijk element van het UNESCO-werelderfgoed Nieuwe Hollandse Waterlinie.

Beleidsmatig is er al 30 jaar aandacht voor het gebied, ook van de provincie Utrecht¹. Desondanks is door het ontbreken van regie, instrumentarium en geld, het gebied in kwaliteit achteruit gehold.

Uit zorg over dit verlies aan natuur en biodiversiteit en omdat wij kansen zien voor een duurzame toekomst, hebben wij sinds 2018 verschillende burger initiatieven genomen om het gebied onder de aandacht te brengen.

Zo hebben we een landschapsvisie laten opstellen die de belangrijke functies van de Kromme Rijncorridor in beeld brengt en de kansen voor biodiversiteit, landbouw en recreatie schetst.

De provinciaal adviseur Ruimtelijke Kwaliteit heeft meegedacht en heeft veel waardering uitgesproken. Past in zijn visie en die van Groen Groeit Mee.

De visie hebben wij bij brief van 15 augustus 2022 aan het Provinciebestuur aangeboden met de vraag de Kromme Rijncorridor als specifiek voorbeeldproject voor een integrale en gebiedsgerichte aanpak in het kader van "Groen groeit mee" mee te nemen.

Bovenstaande brengt ons op de ontwerp notitie zelf.

Bredere context als uitgangspunt nemen

Wij steunen uw initiatief om een verkenning uit te voeren en een planMER op te stellen om milieu informatie te verzamelen over een groot aantal onderzoeksgebieden voor windenergie in de provincie Utrecht.

Wij willen u meegeven (voor zover dat nodig is) daarbij de bredere context als uitgangspunt voor het planMER te nemen.

De nationale Omgevingsvisie van september 2020 geeft al op hoofdlijnen de richting aan.

¹ Het gebied maakte onderdeel uit van het landinrichtingsplan Groenraven oost.

Advies college van rijksadviseurs en de PARK

In het advies² van het college van rijksadviseurs (in samenwerking met de Provinciaal adviseurs voor de Ruimtelijke Kwaliteit) van december 2021 worden de hoofdlijnen uitgewerkt.

Naar onze mening worden er belangrijke noties verwoord over de impact van solitaire windturbines, de nadelen van een lijnopstelling langs infrastructuur en de voordelen van geclusterde windturbines in een nieuw landschap.

Vier adviezen van het college brengen wij voor het voetlicht:

1. Stel de ontwerpende dialoog nu centraal.
2. Ontwikkel nieuwe ruimtelijke logica voor het post-fossiele energiesysteem.
3. Verhoud je verstandig tot onzekerheden.
4. Verbind energie met andere doelen.

In de kern pleiten de rijksadviseurs sterk voor een integrale aanpak op een voldoende hoog schaalniveau. Daarnaast pleiten ze voor het aanwijzen van vrijwaringsgebieden enerzijds en gebieden waar energieprojecten geclusterd worden anderzijds.

Rapport CoP Windenergie in een levend landschap

Daarnaast wijzen wij op het rapport van de CoP³ over de gevolgen van de toegenomen hoogte van de windturbines voor de beleving van het landschap en de opgave die daaruit voortvloeit.

De CoP vindt het belangrijk dat er zowel op de nationale als de provinciale schaal gebieden blijven waar we nog landschappen ervaren die we associëren met natuurlijkheid of historische authenticiteit.

Ook in dit rapport wordt gepleit voor het concentreren van windturbines en duidelijke keuzes voor eenduidige landschappen. Het gaat om het kiezen van voltes. Andersom geredeneerd: waar zouden de leegtes moeten komen?

Kromme Rijncorridor

Dat brengt ons op de Kromme Rijncorridor.

Er zijn op de digitale kaart met onderzoeksgebieden behorend bij de ontwerpnotitie, in de Kromme Rijncorridor verspreid 3 locaties opgenomen (nrs. 61, 67 en 68) en aangrenzend nog 2 locaties (nrs. 62 en 65).

Over met name de locaties 67 en 68 is de afgelopen jaren al het nodige gezegd en geschreven. Wij hebben de gemeente Zeist geadviseerd met het hele gebied voorzichtig om te gaan. Wij hebben daarbij aangegeven in plaats van sectorale behoefte naar locaties voor windturbines, uit te gaan van een integrale ontwikkeling waarbij alle aspecten met elkaar in verband worden gebracht en afgewogen. Om die reden hebben we gepleit voor een gebiedsvisie gericht op de lange termijn.

Wel hebben wij aangegeven het interessant te vinden (in het kader van de gebiedsvisie) te onderzoeken of er een combivoorziening mogelijk is van geluidschermen, zonnepanelen en eventueel kleinschalige windvoorzieningen. Dat in het verlengde van het onderzoek van de aan A12 grenzende gemeenten.

Verder sluiten wij ons aan bij het advies van de Rijksadviseurs en het rapport van CoP windenergie. De kleine locaties die in de Kromme Rijncorridor aangegeven zijn, passen niet

² Advies voor RES 2.0 van het college van rijksadviseurs; <https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/adviezen-publicaties/publicatie/2021/12/advies-res/advies-res>

³ <https://www.wur.nl/nl/Publicatie-details.htm?publicationId=publication-way-353835343836>

bij het advies van de rijksadviseurs om grotere clusters te realiseren.

Samenvattend

Een planMER krijgt betekenis en draagvlak door eerst gebiedsanalyses van de onderscheidende gebieden in de Provincie uit te voeren op een hoger schaalniveau en gebaseerd op lange termijn visie. De Nationale Omgevingsvisie en het advies van de Rijksadviseurs aan de RES 2.0 bieden daarvoor een zeer goede basis.

Vanwege het authentieke landschap, de behoefte aan groene longen in een oprukkende stedelijke omgeving en de kansen die de Kromme Rijnkorridor biedt voor natuur- en biodiversiteitsherstel, kringlooplandbouw en recreatie, lijkt de Kromme Rijnkorridor op voorhand minder/ niet geschikt voor de plaatsing van grootschalige windturbines. Uit een gebiedsvisie moet blijken in hoeverre zonneparken en kleinschalige windvoorzieningen wel een bijdrage kunnen leveren aan de noodzakelijke transitie van dit gebied.

Met vriendelijke groet,

De werkgroep *Kromme Rijnkorridor*
Herman Wierenga, voorzitter
Siert de Vos, coördinator en woordvoerder

Mailadres: biodiversiteitw@gmail.com

Mobile: 06 233 65 227

cc. provinciaal adviseur ruimtelijke kwaliteit.